úřadu okresního), berní inspektor, okresní finanční komisař a některý vyšší účetní úředník.

4. Zkouška jest ústní a písemní; předmětem zkoušky písemní jsou jednotlivé manipulační práce a praktické případy z předpisů súčtovacích (nař. min. fin. ze dne 28. července 1858 č. 113 ř. z.).

5. Praktikanti, kteří mají býti přijati u úřadů berních, musí se podrobiti předběžné šestinedělní zkušební službě a do dvou let pak po přijetí svém složiti předepsanou zkoušku; tato zkouška s úspěchem vykonaná oprávňuje kandidáta k dosažení místa berního adjunkta (výn. min. fin. ze dne 15. června 1874 č. 90 ř. z.).

Úřady celní.

I. Úřady celní zřízeny jsou netoliko na hranicích, nýbrž i uvnitř země a povolány jsou vybírati příslušná cla a prováděti celní řízení podle řádu celního se uskutečňující (§ 7 ř. cel. a monop.). Celništěm nazývají se dvory a místnosti vnitř i vně úřední budovy jsouce určeny k výkonu řízení celního. Celništěm na pohraničních nádražích jest prostor nádraží zdí nebo plotem obehnaný (§§ 9 a 10 ř. cel. a monop.). Úřady celní označeny bývají štítem a celniště — nesestává-li ze dvorů uzavřených — určitým počtem tabulí, jichž tvar a povaha jest tatáž jako u silnic celních. U pohraničných úřadů celních ležících na zemských silnicích položeny jsou úřední závory (celní závory v barvách zemských, černo žlutě natřené); ve dne jsou závory tyto zdviženy, za noci pak uzavřeny. U každého úřadu celního vyložen jest jeden výtisk celního tarifu a abecední seznam zboží, se všemi dodatky a vysvětlivkami, pak jeden exemplář řádu celního a monopolního, aby se k žádosti stran v pochybných případech potřebného vysvětlení nabýti mohlo; dále sluší v prostorech úředních na příhodném místě připevniti:

a) ustanovení o tom, jak se sdělává prohlášení zboží;

b) seznam hodin, kdy odchází zboží s místa opovědi k pohraničnímu úřadu celnímu;

c) případné výlohy průvodu;

d) označení hodin úředních (v neděli a o svátek se pravidelně neúřaduje);

e) mimořádná oprávnění, která byla s vyššího místa na dotyčný úřad celní vznesena;

f) řád pro nádenníky a nosiče;

g) zvláštní ustanovení o řádu skládacím;

h) agio při platech činěných místo ve zlatě ve stříbře; agio to určuje předem co měsíc ministerium financí;

i) seznam mincí, které se při platech celních přijímají.

Na jednotlivých pohraničních tratích, kde nacházejí se úřady celní poněkud více uvnitř země, zřízena jsou místa opovědní, jichž povinností jest žádati od průvodce došlého zboží veškery papíry vztahující se k jeho zásilce zboží, listiny tyto zapečetiti, zásilku odpočítati (pokud to možno bez skládání), zapsati je do rejstříku opovědního, vyhotoviti list opovědní a poukázati zásilku s průvodem stráže finanční k nejbližšímu celnímu úřadu pohraničnímu. Při dopravě železniční činny jsou pohraniční úřady celní naproti vnitrozemským úřadům celním jakožto místa opovědní, pokud jde o takové zásilky, které byly na základě skladních seznamů od správy

železniční předložených poukázány listem opovědním na celní úřady uvnitř země ležící.

II. Rozdělení a práva úřadů celních.

1. Co do práva vyclívání procházejícího zboží rozdělují se úřady celní v hlavní celní úřady I. a II. třídy a ve úřady celní vedlejší I. a II. třídy. Pokud jde o důležitost jich, činí se rozdíl mezi vrchními úřady I. a II. třídy, hlavními úřady I. a II. třídy a nižšími úřady I. a II. třídy.

2. Oprávnění úřadů celních vyznačena jsou ve zvláštním seznamu, který připojen jest k tarifu celnímu úředně vydanému. Po rozumu prováděcího předpisu (§ 21) k celnímu zákonu ze dne 25. května 1882 č. 47 ř. z. rozšířena byla celní oprávnění nižších úřadů celních k usnadnění dopravy takto:

a) předměty přináležející před vyšší úřady mohou vyclíti hlavní celní úřady II. třídy, jestliže příslušný obnos cla činí 150 zl. ze zboží najednou došlého, vedlejší úřady celní I. třídy, jestliže obnos cla nepřesahuje 75 zl. ze zboží rovněž najednou došlého, bez rozdílu, jaké hodnosti jest úřad, jemuž vyhraženy jsou předměty dotyčné u vyclívání.

b) Vedlejší celní úřady II. třídy mohou propouštěti předměty vyhražené vyšším úřadům, není-li 100 kg. procházejícího zboží stíženo větším poplatkem než 15 zl. a nečiní-li obnos cla ze zboží najednou došlého více než 15 zl.; zboží stížené měrou větší smí vyclívati vedlejší úřady celní II. třídy, jen když zboží toho není nad 5 kg.

c) Zboží podléhající clu při vývozu mohou vyclívati veškery úřady berní v neobmezeném množství; zboží při vývozu clu nepodléhající může býti propuštěno kterýmkoli úřadem berním (ač li o východu jeho ze země nemusí se podávati průkaz); vyňaty jsou papírové předměty ze dřeva, slámy, luštěnin a podobných vláken a lepenka (tarif č. 1856 a 186), při nichž u vývozu intervenovati smí vedlejší úřady celní II. třídy jen do 50 kg.

III. Sídla úřadů celních.

Pohraniční úřady celní postaveny jsou buďto přímo na čáře celní nebo v okresu pohraničním nebo též na území cizím (to jsou t. zv. smíšené nebo-li mezinárodní úřady celní). Nejdůležitější úřady v mocnářství rakousko-uherském ležící na čáře celní jsou: na sever Cheb, Podmoklí-Děčín, Žitava, Libava, Hořelice, Bohumín, Krakov, Brody, Osvěčín, Szcakorá; na východ Suczava-Itzkany, Soos-Mözö, Vulkan, Tömes, Orsova; na jih: Ala, Cormons, Terst, Rjeka, Brod, Semlní a Bazias; na západ: Břehnice, Solnohrad, Pasov, Simbach a Brod.

Nejdůležitější vnitrozemské úřady celní jsou ve Vídni, v Praze, v Pešti, v Liberci, v Brně, ve Lvově, v Černovich, ve Štýrském Hradci, v Lublani, v Celovci, v Prešpurku, v Záhřebu, v Zadru a j.

Pohraničné úřady celní při železnicích povinny jsou zpravidla poukázati zboží, s jehož prošetřováním spojeny jsou potíže a značná ztráta času, a je-li zboží určeno do místa, v němž sídlí některý vnitrozemský úřad celní, k dalšímu řízení úřednímu u tohoto vnitrozemského úřadu celního.

IV. Úřady finanční, jimž jsou úřady celní ve správním ohledu podřízeny, spořádány jsou ve tři instance; první instancí jsou vrchní finanční inspektoři a okresní finanční ředitelství; instancí druhou jsou finanční ředitelství, zemská finanční ředitelství a III. instancí jest mini-

sterstvo financí. Postupem těchto financí jdou též veškery jednací kusy od nižších úřadů celních vycházející; vyňaty jsou účetní věci, které dlužno předložiti přímo účetnímu oddělení finančního ředitelství zemského nebo ministerstvu financí. Hlavní celní úřady této poloviny říše ležící ve Vídni, v Praze, v Terstu, v Podmoklí-Děčíně podřízeny jsou v celních záležitostech — vyjímaje trestní právo důchodkové — přímo finančním úřadům II. stolice. Jestiť jmenovaným úřadům celním (hlavním) přikázán zvláštními předpisy širší obor působnosti.

Úřady církevní viz Obročí a Úřady církevní.

Úřady diplomatické viz Diplomacie.

Úřady důchodkové trestní ustanoveny jsou dílem k tomu, by odkrývaly přestupky důchodkové, dílem k tomu, aby je vyšetřovaly a trestem stihaly.

I. Přestupky důchodkové odkrývati jest činností výkonných úřadů důchodkových a strážných orgánů povolaných k ostříhání předpisů důchodkových; dohled a řízení v činnosti této přísluší nadřízeným úřadům (§ 507 trest. z. důch.). Vedle toho však jest povinností veřejných úřadů vůbec, soudů a místních vrchností, aby bez otálení úředně prokázaný přestupek důchodkový oznámily okresnímu úřadu spravujícímu záležitosti důchodkové a, pokud to spadá v jich úřední působnost, aby učinily přiměřená opatření mající zabezpečiti vyšetřování (§ 509 trest. z. důch.).

II. Vyhledávati skutkový podklad přestupků důchodkových, dále ve příčině průkazů, jež má někdo dle předpisů poskytnouti, konečně zahajovati vyšetřování proti obviněným osobám přikázáno jest

1. okresním úřadům spravujícím záležitosti důchodkové (§ 510 tr. z. důch.).

2. exponovaným vyšetřujícím komisařům trestního úřadu důchodkového. Dle okolností zřizují se totiž v určitých místech státní úředníci s potřebnou kvalifikací k tomu konci, by konali ve jménu a pod dohledem okresního úřadu vyhledávání a vyšetřování (§ 511). Komisařům těmto přináleží učiniti popis skutku (535), předsebráti přípravné vyhledávání, zájem (§ 552) předmětů, po nichž lze důvodně souditi na nějaký delikt důchodkový, a konečně zadržeti obviněné osoby (§§ 558—562 trest. z. důch.).

3. Výkonné úřady důchodkové. Kde pro závažné překážky nelze prováděti vyhledávání a vyšetřování okresními úřady, zvláště zřízenými k tomu úředníky státními, exponovanými komisaři nebo zástupčími podřízenými úřady neb úředníky, předsebéřou obyčejně vyhledávání skutkového podkladu a vyšetřování v méně důležitých případech trestních důchodkové úřady vybírající cla a daň potravní neb ustanovené ke kontrole zboží, v ostatních případech pak obstarávají ony úřední úkony, kteréž jim zákon výslovně přikazuje, zejména popsání skutku (§§ 514, 571 a 572 tr. z. důch.).

III. Rozhodování o důchodkových přestupcích.

Rozhodovati o důchodkových přestupcích přináleží

1. okresním úřadům správním t. j. okresním úřadům povolaným ku správě záležitostí důchodkových počítaje v to i instance vyšší. Úřady tyto příslušny jsou pro některé menší přestupky, nepřevyšuje-li pokuta, ku které odsoudily pachatele, obnos 100 zl. (při tom se nesčítají pokuty uložené dvěma nebo více vinníkům nebo podílníkům); dále spa-